

Carina Notivoli

ALMA MATER

Pappa var är du?

Lassbo Förlag
www.lassboforlag.se

ISBN 978-91-986401-6-8

© Carina Notivoli 2021

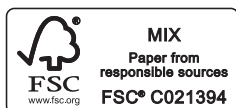
Materialet i denna bok är skyddat enligt upphovsrättslagen.

Redaktör: Maria Redström Norrman

Grafisk form: Gabriella Brantdahl

Tryck: ScandBook, 2021

www.scandbook.com

ALMA MATER

Pappa var är du?

Carina Notivoli

TILL

August, Zacharias & Nathanael
Världen är er, gå ut och älska den

Mamma
Den här boken är en hyllning till dig

TACK

Jamie
*Du fick mig att känna mig som en människa igen
Det är ingen liten sak*

FÖRORD

Det finns kraft i ordet.

Jesus sade det och varje skribent och talare vet det.

Förra året när jag satte mig ner och började skriva kändes den kraften tydligt. Jag upptäckte att jag hade så mycket på hjärtat att det inte rymdes i en bok. Orden bara vällde ur mig och jag förstod att det måste bli tre böcker. Alma Mater, betyder »den hulda modern« och är på latin namnet för den skola vi utexaminerats från. Vanligtvis refererar man då till ett finare universitet. I mitt fall handlar det mer om livets skola. Alma betyder även själ på spanska.

Jag har gjort de flesta misstag man kan tänka sig, vissa av dem dessvärre mer än en gång. De jag har sårat på livets väg vill jag härmed be om förlåtelse och de som sårat mig är förlåtna. Även om jag har fallit fritt och gjort många misstag så har jag också lyckats med en hel del.

Mina vägar har varit många och krokiga. Kantade av äventyr. Denna roman är visserligen baserad på en verklig berättelse men det ska understrykas att jag fritt har hittat på och associerat. Om någon känner igen sig men inte tycker att beskrivningen stämmer så är det som det ska. Boken ska läsas som en roman och det befriar alla från att identifiera sig med någon av karaktärerna.

Jag älskar att röra mig i polaritet och paradoxer som förenar. Varje karaktär är komplex och motsägelsefull. Det enda riktigt säkra som alltid håller är kärleken och förlåtelsen.

Två av mina favoritcitāt är skrivna av Novalis. Han var en rationell vetenskapsman och samtidigt en romantisk poet som levde i slutet på sjuttonhundratalet.

»Det finns bara ett tempel i världen och det är människokroppen.«

»När du förstår hur du ska älska en sak – så förstår du bäst hur du ska älska allt.«

Det är enligt mig ord som håller. Jorden är inte bara en himlakropp utan också vår Moder. Utan Moder Jord, ingen människokropp.

Låt oss älska varandra, världen och jorden hel igen. Det kvinnliga måste få växa och blomma på lika villkor som det manliga. Den dag vi förstår vad det innebär och hur vi praktiskt ska göra för att nå dit har vi löst stora delar av världsproblemen tror jag. Det ger utrymme för mer kreativitet, intuition och irrationalitet. Varifrån föds nya saker om inte härifrån? Det ger också mer ömhet till det mjuka och sårbara i en människa, det finaste i var och en av oss.

VALBORG

I ett litet hus i utkanten av Unnaryd, som på den tiden tillhörde Småland, låg en kvinna med värkar. Ingeborg, byns barnmorska, gick fram och tillbaka mellan köket och sovrummet. Än var det nog ett par timmar kvar till förlossning, resonerade hon. Värkarbetet var efterlängtat eftersom Valborg hade gått ett par veckor över tiden. Det var en lång och arbetsam förlossning. Ingeborg hade förlöst många barn, flera hade varit komplicerade förlossningar. Den här gången var hon faktiskt lite orolig. Var barnet för stort? Hade det tagit skada av att ligga så länge i moderlivet? Valborg var en tålig kvinna lugnade hon sig med. Hon hade fött barn förut och framför allt hade hon varit med om mycket lidande, nog så mycket värre än det här.

»Albert«, ropade hon nerför trappan. »Kan du komma upp med en ny tillbringare vatten?«

Hon fick ingen respons och provade en gång till. Lite högre denna gång.

»Albert!«

Fortfarande inget svar. Ingeborg gick nerför trappen med den tomma tillbringaren och in i det lilla köket. I en stor glasflaska som stod på golvet fanns dricksvatten från gårdens brunn. Hon lutade den och fyllde tillbringaren. Albert syntes inte till. Ingeborg suckade uppgivet och gick sedan upp för trappan igen.

Albert, Valborgs man, befann sig i vedboden. Han visste inte riktigt vad han skulle ta sig till. Oroligt vandrade han fram och tillbaka över golvet. Han kände sig hjälplös och rädd. Tänk om hon inte klarade sig? Tänk om Ingeborg inte skulle klara av att förlösa det barn som tagit över hans hustrus kropp under alla dessa månader? Tänk om hon faktiskt dog! Han körde handen i väggen.

»Aj! Fan också«, sade han högt, och gick direkt till flaskan.

Flaskan stod bakom huggkubben, i ett litet gömställe som han byggt av vedträn. Han visste att han inte borde. Han visste att Ingeborg specifikt bett honom att hålla sig nykter om han skulle behöva vara till hjälp. Han tänkte på Valborg, vad hon skulle tycka och drog av korken. Svepte i sig några stora klunkar. Den sista var svår att svälja. Den vände sig i strupen. Men han fick ner den. Han ställde tillbaka flaskan på gömstället, satte sig på motorcykeln och körde ner mot sjön. Sidovagnen skramlade vid sidan. Han tog sig inte tid att koppla ifrån den. För sin inre syn kunde han se henne sitta i den. Det var redan tre år sedan han körde henne första gången. Han tänkte på hennes skratt, håret som fladdrade och sjalen i silke som stod rakt ut i vinden likt en flöjel. Han skulle aldrig glömma det, den känslan. Valborg, i hans sidovagn. Nu låg hon där, med ungen de hade ställt till som inte ville komma ut. Han var rädd. Förbannad.

»Jävla unge!« sade han högt för sig själv på motorcykeln.

Så tog den lilla grusvägen slut. Han var ända nere vid badplatsen nu. I sidovagnen låg handduken och tvålen kvar. Handduken var fortfarande fuktig. Han borde ju ha hängt upp den. Han blev ändå glad att han inte hade gjort det. Just nu var nog ett kyligt bad i sjön precis vad han behövde. Han klädde av sig,

lade alla kläderna i sidovagnen och tog tvålen och handduken med sig ner mot sjön. Handduken slängde han över räcket till den lilla bryggan och satte tårna i vattnet.

Det var smärtsamt kallt, men samtidigt skönt. Han kände att han levde när han beslutsamt sänkte sig ner i det kalla, mörka vattnet. Han drog sig upp på bryggan och fattade tag i tvålen. Barnängens tvål. Han jobbade upp ett lödder och tvålade in hela kroppen. Det skummade och när han sänkte sig ner i vattnet igen blev vattnet mjölkvitt runt omkring honom. Doften var fräsch. Höst och jord blandades med den mer obeskrivliga doften av sötvatten och tvålens rena doft. Han darrade till. Rejält nedkyld klev han upp för den lilla stegen och torkade sig. Han fick kvickt på sig sina kläder, satte sig på motorcykeln och körde huttrande hemåt igen.

På väg uppför trappan in till huset stampade han av sig jorden från stövlarna och ställde dem sedan på farstukvisten, gick vidare genom den lilla hallen och därefter in i köket. Vant böjde han sig ner och lade in några vedträn i köksspisen. Tack och lov för ved och vedspisar tänkte han innan han hörde ett välbekant ljud uppfifrån. Barnskrik. Han ställde sig upprätt och stelnade till. Han hörde även Ingeborgs röst.

»Jaså där är du! Var har du varit? Kom upp och säg hej till din dotter!« sade hon.

»Valborg?« frågade han med ett ängsligt leende.

»Hon är en kämpe, din hustru. Er dotter är en riktig bjässe! Väger över fem kilo och har redan en liten tand som tittar fram. Valborg äter smörgås och ammar. Samtidigt.«

Albert tog tag i Ingeborg och kysste henne på kinderna och nästan lyfte henne från golvet.

»Tack! Tack«, var allt han kunde säga.

Euforisk gick han uppför trappan i furu. Det knarrade. Han var så uppspelt, så lättad att han glömde att hoppa över de steg som han visste knarrade och knakade.

I den lilla hallen på övervåningen stannade han till en stund. I dörröppningen till sovrummet såg han sin hustru och dottern som låg vid hennes bröst.

Valborg halvsatt i sängen när Albert kom in i sovrummet. Hon såg på dottern. Det intensiva och smärtsamma arbetet som förlossning innebar var över. Hon var fylld av känslor, av glädje och lycka, men också en oro. En sorg. Hur skulle flickans liv bli? Hennes storebror Magnus var tre år nu. En så vacker och sorglös pojke. Varför kändes det så annorlunda med en dotter? Var det för att hon lade in så mycket av sig själv i känslorna? Hon kände tårarna tränga fram, synen blev suddig. Så log hon. Nej, det här var ett annat liv, en annan själ, en annan omständighet. Hon och Albert skulle se till att deras lilla dotter fick det bättre.

»Visst är hon fin! Jag tror att hon ska heta Jenny! Vad tycker du om det Albert?«

»Visst. Fint. Jenny, det blir bra.«

För Alberts del kunde hon få heta vad som helst. Nu visste han att båda hade överlevt och då spelade inget annat någon roll.

Valborg själv var ett år gammal när hon kom till släktingarnas gård vid Bolmen, en av de största gårdarna runt sjön. Hennes mor hade dött i barnsäng. Fadern stod ensam med fem barn och visste inte hur han skulle reda ut det. Under ett år tog Valborgs storasystrar hand om henne. I efterhand fick hon veta hur de misshandlat henne. De upplevde att det var Valborg som tog deras mor ifrån dem. Att det var hon som gjort fadern frånvarande och fylld av sorg. Att det var hennes fel att de fick stanna hemma från skolan och ta hand om sin lillasyster och inte fick

vara ute och leka och ha roligt längre. Som vuxna hade systrarna skamset berättat för Valborg hur de nöp henne så att hon fick blåmärken och låtit henne ligga och skrika ibland när de inte orkade med henne. De bad om förlåtelse och försoning, men hade trots det haft svårt att bli kvitt sitt dåliga samvete för hur de behandlat sin syster som barn.

När Valborg var ett år gammal insåg fadern att det inte skulle gå längre. Han började se sig omkring bland släktingar och vänner efter någon som skulle kunna ta sig an alla barnen. Så föll det sig att Valborg placerades hos sin mors kusin Ada och hennes make Uno och deras två barn, Jenny och Lars. Gården var stor, de hade många mjölkkor och flera grisar, en stor hönsgård, bikupor och ett stort lantbruk på flera hektar. Det var en så kallad självförsörjande mellangård. Inte ett av de största jordbruken i trakten men väl mycket större än de flesta småbruk som fanns runtom. Flera hektar skog tillhörde fastigheten och i sjön som låg intill fanns det gott om fisk. Sik, abborre och gädda. Så fort Valborg var gammal nog att klara av att trä mask på kroken brukade hon sitta och meta vid den lilla bryggan längst ner på tomten. Det var på många sätt en idyllisk uppväxt, men hon kände aldrig riktigt att hon hörde till. Det var först i andra klass i skolan som hon förstod varför. En dag hade en av skolkamraterna kallat henne oäkting.

»Du är bara ett fosterbarn.«

Orden slog emot henne. Det var som att någonting hon vetat hela tiden plötsligt fick liv. Ändå förstod hon ingenting. När hon kom hem var hon tvungen att fråga Ada som berättade hela historien.

»Valborg, du kom till oss när du var ett år gammal. Din far klarade inte av att ta hand om dig sedan din mamma dött. Du

har två systrar som bor i Husqvarna och en bror i Värnamo.«
Adas ord träffade Valborg som giftiga pilar.

Hon hade aldrig riktigt kunnat förlåta och försonas med tanken på att de låtit henne gå där i åtta år i tron att hon var deras dotter. Hon kände ju att hon inte blev behandlad riktigt likadant som Jenny och Lars, men hade aldrig riktigt förstått varför. Hon hade frågat sig själv om hon kanske helt enkelt inte var älskvärd. Det gick inte riktigt att ta på det. Valborg hade aldrig saknat något sedan hon kom till Örenäs. Det låg i de små detaljerna, känslan. Jenny var sexton år när Valborg kom till gården och hade varit avogt inställd till Valborg under hela hennes barndom. När Valborg själv blivit vuxen hade hon förstått varför. Jenny var förälskad i en begåvad man som spelade fiol. Han var förälskad i henne också och de träffades många gånger och gick på dans tillsammans. Han sökte till musikkonservatoriet i Stockholm och kom in. Det pratades om hur han gjort Jenny med barn och sedan flyttat och aldrig hört av sig. Det var inte sant, de hade aldrig varit tillsammans på det sättet, men som en följd av ryktena spreds det att Valborg var Jennys oäkta barn. Jenny höll sig för sig själv på gården och trots att hon var femtio år gammal hade hon aldrig varit nära någon man. Det var baksidan med att bo i en sådan här liten by tänkte Valborg för sig själv. Det sladdras och pratas och så blir en sanning till, en som egentligen inte hade någonting med verkligheten att göra. Lars hade epilepsi och höll sig på gården han också. Det blev hon, Valborg, som frigjorde sig från hemmet. Karlarna vid Toftanäs dansbanan hade stått på rad, men hon såg bara Albert. Han hade sett ut som en filmstjärna. Håret bakåtkammat. Mörkt. Cigaretten i mungipan. Mörk kostym, vit skjorta och väst. Han var verkligen snygg. Och hon var grann. Efter alla visslingar och hur de vände

sig om efter henne och slängde ur sig någon kommentar visste hon det. Men att han skulle välja henne. Det tyckte hon ändå var konstigt. Henne. Oäktingen.

Valborg tittade kärleksfullt på sin make där han stod vid sänggaveln. Han var flera år äldre än henne, tio år närmare bestämt och nog hade han problem med spriten. Men han var snäll också. Rolig och väldigt häändig. Han hade stora planer på att bygga deras egna hus. Valborg älskade Albert innerligt.

Det var en dimmig och fuktig dag i oktober. Hon stod i köket och strök tvätt när Albert kom från skogen. Han hade hjälpt Uno att fälla träd i Örenäs. Han ville att Valborg skulle klä på sig omedelbart. Alldeles ivrig var han. Exalterad. Valborg ville inte följa med. Den lilla hade precis somnat och Magnus satt förnöjt på golvet och lekte med tennsoldater. Hon kunde inte riktigt förstå varför det var så viktigt. Dra med sig barnen ut. Det var ju kallt, och obekvämt. Trångt också där i sidovagnen. Hon hade tjatat på Albert när hon blev gravid med andra barnet att han skulle sälja motorcykeln och skaffa bil i stället, men det vägrade han. Det var hans ögonsten. Att säga nej till Albert var oftast ingen bra idé. Det straffade sig alltid på något sätt. Valborg hade mer än en gång fått blåmärken på överarmarna efter att han tagit tag i henne när han var arg. Det var efter att han hade fått i sig för mycket sprit. Valborg hade lärt sig hur hon skulle undvika konflikterna och bevara lugnet hemma när Albert var berusad. Att han blev så arg, det var spritens fel. Nu var han inte

berusad och han var heller inte arg, bara väldigt insisterande, och Valborg kände på sig att det nog var bäst att åka med.

Hon klädde på sig själv först. På med ytterkappan. Hon knöt yllesjalen över huvud och axlar och hämtade Magnus overall. Några bra vinterstövlar hade hon inte haft råd att köpa. Det fick bli gummistövlarna. Längst ner i botten lade hon tidningspapper och lite lös ull som sög upp fukten från svettiga fötter och som isolerade lite. Gummistövlarna var stora för att rymma isoleringen och det var lite jobbigt att gå. Likadant var det med Magnus stövlar. Han gnällde och ville inte ha dem på sig innan hon fått till isoleringen så att den inte skavde och var obekväm. Det var ett litet projekt och Valborg hade svårt att dölja sin irritation när de klev ut på gårdsplanen. Babyn skrek och det blev trångt i sidovagnen. Först satte sig Valborg. Albert placerade Magnus mellan Valborgs ben och till sist satte han lillan i hennes famn. Valborg höll henne nästan krampaktigt när det skumpade och skakade som värst.

»Albert, vart ska vi?» Hon hörde själv irritationen i rösten.

»Du får se.«

Albert styrde ut från gårdsplanen och svängde in mot byn. Han hade ett underligt leende på läpparna som hon inte riktigt kände igen.

Han körde de fyra kilometrarna genom skogen mot Unnaröd. De passerade det stora gamla skolhuset, som numera var en Pingstkyrka, på vänster sida. Väl inne i byn såg hon kyrkan och lanthandeln. Albert saktade in. De passerade det lilla torget, kaféet som låg invid torget och fortsatte på huvudgatan. Passerade vägen som gick ner mot marknadsplatsen, den lilla ån som flöt genom byn och vidare förbi mejeriet dit Valborg så många gånger åkt häst och vagn med Uno och Ada för att leverera över-

skott av mjölk och grädde. Nu saktade Albert in ännu mer och började blinka. Här?! Valborg förstod ingenting. Det var en tom gata, sånär som på några nybyggda hus med långa avstånd mellan varandra. De kände ingen här. Han stannade motorcykeln, lyfte upp Magnus ur sidovagnen och tog babyn i famnen. Sedan tog han Valborgs hand, och medan hon steg ur sidovagnen berättade han varför de stannat just här.

»Här ska jag bygga vår villa. Vårt egna hem.«

Valborg vacklade till. Nu skojar han, tänkte hon. Men hon tittade på Albert, såg hur allvarlig han var när han drog fram en pappersrulle ur fickan och visade henne. Där på pappret såg hon hans underskrift, någon annans underskrift och en stämpel. Av den lite slarviga handstilen på pappret kunde utläsas att Albert Svensson hade köpt en tomt inne i Unnaryds by på Ågatan.

Det här var en del av ett tomtmarksprojekt där kommunen styckat av mark inne i byn till familjer som ville bygga »egna hem«. Han berättade att han hade fått låna 20 000 kronor av Uno som skulle betalas av enligt en avbetalningsplan. Nu skulle de verkligen göra det här. Hans plan var att arbeta tre dagar i veckan, för att tjäna pengar, och resten av dagarna skulle han bygga på huset. Han hade blivit lovad hjälp av några karlar på bygget där han arbetade och sedan skulle Albert i sin tur hjälpa dem när det blev dags.

Valborg började gråta. Det här var ju vad hon alltid hade drömt om. En egen villa med trädgård. En egen familj. Skulle de verkligen få sitt eget hem nu? En nybyggd villa. Inne i byn? Med grannar och närhet till väninnor? Nära till affären, marknaden och mejeriet. Hon kramade Albert och viskade något ohörbart i hans öra. Han höll henne en bit ifrån sig och kysste henne på pannan.

»Det här huset ska jag bygga till vår familj Valborg. Och nu ska vi fira!«

Valborg glömde aldrig den eftermiddagen. De åkte till kaféet efteråt. Albert bjöd på kaffe och bakelse. De satt där i centrum på fiket och Albert pratade på högt och brett med Elvira som hade kaféet och med alla som kom in.

»Det ska bli tre våningar«, sade Albert. »Källare och två bostadsvåningar.« Han drog fram ritningarna som han hade i fickan. »Det här är egnehemsritningar«, fortsatte han och gjorde klart för alla där på kaféet att de hade samma möjlighet. De kunde också köpa billig tomtmark inne i byn och bygga sig ett hus.

Flera nickade och blev intresserade. Några berättade att de också hade ansökt om mark. Liz berättade att hon kände några som redan hade börjat bygga och någon som var klar med sitt hus.

»Vi kan hjälpas åt«, sade Albert. »Det behövs många för att bygga.«

Valborg gillade att sitta där på kaféet när alla runtomkring henne pratade om deras projekt. Hon drömde sig bort och såg sig själv i sitt eget kök. Hon såg allt framför sig, precis vilken färg hon skulle ha på köksluckorna och vilka gardiner hon skulle ha. Hon riktigt kände hur det var att ta sin kappan i hallen och promenera in till byns lanthandel för att handla. Hon skulle få fem minuter att gå till affären.

Ett och ett halvt år tog det att få huset färdigt. Under den tiden såg Valborg inte mycket av Albert men hon mindes det som en

lycklig tid. Även Albert älskade den här tiden. Det var något helt annat att bygga åt sig själv än att arbeta för andra. Det var skönt av andra skäl också. Han fick en anledning att inte vara hemma hos Valborg och barnen så mycket. Den vackra, sensuella kvinnan som tittade på honom som om han var det bästa som någonsin hade hänt henne och som han hade gift sig med var inte längre där. Han hade varit förundrad många gånger. Hur denna vackra, lite försiktiga och blyga unga kvinna kunde hänge sig så totalt och så vilt. Han mindes stunderna av älskog i köket och i hemlighet på höloftet i Örenäs efter att de hässjat och lastat hö. Var fanns hon nu? Nu var det tjtat från morgon till kväll om hur trött hon var, att Magnus behövde nya skor eller ny vinteroverall. Hur besvärlig Jenny var som klängde på Valborg hela tiden och hur minstingen ovanpå allt gjorde att Valborg inte ens hann tvätta. Nu fick han aldrig komma till.

»Albert, du måste förstå att vi inte kan få ett barn till nu. Jag orkar inte det«, hade hon sagt.

Albert hade hört om preventivmedel och drömde sig bort. Han hade själv sett på nära håll hur hans farmor gått under av alltför många barnafödslar. Femton barn sades det att hon hade fött, dessutom hade hon haft flera missfall. Några av dem var ganska långt gångna foster. Sju av barnen överlevde. De flesta dog redan under första året av lunginflammation eller andra sjukdomar. Några dog under de tidiga småbarnsåren. Alberts enda minne av sin farmor var en tård och knotig kvinna som knappt kunde stå upprätt. Hon dog femtiofem år gammal, men såg ut som hundra efter så många barnafödslar och så mycket hårt arbete på gården. Visst kunde han förstå hur Valborg tänkte och varför hon gjorde som hon gjorde. Men ändå, det var sannerligen inget liv att ha en tjtatig hustru som aldrig ville släppa

till och som bara tjtade om att hon behövde pengar till att köpa kläder och andra saker till barnen.

För Albert var det en ursäkt att arbeta med huset och han spenderade alltmer tid där. Nu när de hade dragit in vatten hände det att han sov över. Han fällde sätena i sin bil och sov där. Då kunde han dessutom ta sig en sup på kvällen utan att Valborg märkte det.

VI FÅR FÖLJA TRE generationer starka kvinnors svindlande resor genom livet från tjugotal till nittiotial. Det handlar om kärlek, förlust, förlåtelse och hopp. En stark inre drivkraft att lyssna till sitt hjärta och att bryta sig fri från föregående generationers begränsningar leder dem genom egna trauman på en väg av andligt och personligt sökande.

Valborg söker stabilitet och ett eget hem under krigstidsåren. Jenny vill frigöra sig från landsortens Småland och reser till London i början av sextiotalet. Tillbaka i Sverige föder hon ett halvindiskt barn på ett mödrahem för ensamstående mödrar. Senare föds Alma med fader okänd. Redan som barn bestämmer sig Alma för att hitta honom och sökandet efter fadern tar henne på äventyr till Spanien och Sydamerika.

Carina Notivoli beskriver kvinnornas livsöden och vardag på ett filmiskt sätt. Hon skriver om kvinnlig utsatthet, sexualitet och frigörelse. »Pappa var är du?« är den första boken i trilogin »Alma Mater«.

Lassbo Förlag
FÖR BERÄTTELSEN I DIG

9 789198 640168 >